

Eiropas integrācija un Eiropas Savienības paplašināšanās

- Mācību piezīmes -

Satura rādītājs

1	Ievads.....	3
2	Pirmās nodarbības plāns: ES vēsture līdz mūsdienām.....	5
3	2. nodarbības plāns: Uzziniet, kuras valstis vēlas pievienoties ES.....	8
4	3. nodarbības plāns: Kā notiek paplašināšanās process?	13
5	Papildu mācību materiāli.....	17
6	Atbildes	19
7	Papildu resursi - skolēniem vecumā no 10 līdz 12 gadiem.....	21
8	Papildu resursi - skolēniem vecumā no 13 līdz 15 gadiem.....	29

1 Ievads

Eiropas Komisija ir izveidojusi izglītojušu spēli "ES ceļš - atklājumu ceļojums", kas rosina skolēnus uzzināt vairāk par Eiropas Savienību, tās pašreizējām dalībvalstīm un valstīm, kas nākotnē cer pievienoties ES (tā dēvētās kandidātvalstis un potenciālās kandidātvalstis, t.i., Albānija, Bosnija un Hercegovina, Bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika, Kosova*, Melnkalne, Serbija un Turcija). Spēle aptver dažādas tēmas, piemēram, vēsturi, ģeogrāfiju un kultūru, kā arī vispārīgus faktus par ES un to, kā notiek paplašināšanās process (t.i., kā valstis var kļūt par ES dalībvalstīm).

Zināšanas par ES vēsturi, tās paplašināšanos kopš integrācijas pirmsākumiem 20. gadsimta piecdesmitajos gados līdz pat mūsdienām un par valstīm, kas nākotnē cer pievienoties Eiropas Savienībai, palīdzēs skolēniem izprast lietas kontekstā un saprast, ka Eiropas Savienība laika gaitā ir attīstījusies ne tikai ģeogrāfiski, bet arī ekonomiski un politiski.

Kas ir Eiropas Savienības paplašināšanās un kā šis temats attiecas uz manu klasi?

ES vienmēr ir bijusi iecerēta kā miera un stabilitātes projekts Eiropas kontinentā. Ar laiku šie centieni ir pārliecinājuši arvien vairāk valstu pievienoties tās 6 dibinātājvalstīm. Mūsdienās ES šobrīd ir 28 dalībvalstis, un tās durvis ir atvērtas arī citām Eiropas valstīm, kas vēlas pievienoties un ir apņēmušās veicināt mieru, demokrātiju, stabilitāti un labklājību.

Neatkarīgi no ES valsts, kurā skolēni dzīvo, viņi visi ir eiropieši, tas nozīmē, ka viņiem ir kopīgas vērtības, kopīga vēsture un kultūra. Saskaņā ar Eiropas Savienības moto viņi ir "vienoti dažādībā".

Ko piedāvā šīs mācību piezīmes?

Mācību piezīmes ir pievienotas izglītojošajai spēlei "ES ceļš - atklājumu ceļojums", un to mērķis ir sniegt pamatinformāciju skolotājiem, kas vēlas izmantot spēli un pievērsties ES paplašināšanās jautājumiem klasē, sniedzot papildu informāciju par šiem jautājumiem tādā līmenī, kas piemērots jauniešiem vecumā no 10-15 gadiem.

---

* Šis nosaukums neskar nostājas par statusu un atbilst ANO DPR 1244/1999 un Starptautiskās Tiesas atzinumam par Kosovas neatkarības deklarāciju.

Paketē ietilpst trīs nodarbību plāni, kuros piedāvātas idejas, kā rosināt skolēnu interesi par Eiropas integrāciju un Eiropas Savienības (ES) paplašināšanos saprotamā un patīkamā veidā. Šīs nodarbības ļauj klasei veiksmīgi izsekot ES vēsturei līdz pat mūsdienām, iepazīstina skolēnus ar valstīm, kas nākotnē cer pievienoties ES, un piedāvā detalizētu un saprotamu skaidrojumu par ES paplašināšanās politiku, tostarp dalības kritērijiem un pievienošanās procesa posmiem.

Katrā nodarbību plānā piedāvātās aktivitātes ir daudzveidīgas, un tām ir pievienoti skaidri un viegli pieejami materiāli, kurus var pielāgot, lai tie atbilstu katrai klasei. Multivide un vizuālie elementi, tostarp izglītojošā spēle, atvieglo satura pielāgošanu dažādām vecuma un attīstības grupām, ar mērķi pamudināt skolēnus uzzināt vairāk par ES valstīm un iestādēm tiem saistošā veidā. Tostarp grupu un klases diskusijas, kuru laikā tiek pārspriests saturs, piedāvā skolēniem iespēju pārbaudīt un salīdzināt viedokļus par šo tematiku. Tas arī palīdz skolotājiem izvērtēt aktivitāšu un izmantoto materiālu efektivitāti.

Paketē sniegta plaša papildu informācija, tostarp diskusiju temati skolotājiem ar detalizētu pamatinformāciju, ar kuru papildināt informāciju, kas ir tieši pieejama skolēniem. Papildus pamata mācību plānam tiek piedāvātas aktivitātes un idejas mājasdarbiem, ierosinot veidus, kā radīt interesi par šīm tēmām saistošā, radošā un pārliccinātā veidā.

2 Pirmās nodarbības plāns: ES vēsture līdz mūsdienām

Temats

28 pašreizējās ES dalībvalstis un vairākas paplašināšanās kārtas, kas ir radījušas mūsdienu Eiropas Savienību.

Priekšmetu loks

Vēsture

Mācību mērķi

Šīs nodarbības laikā skolēni:

- gūs priekšstatu par 28 ES dalībvalstīm;
- izpratīs, ka pašreizējās dalībvalstis pievienojās ES, izejot pievienošanās procesu, un uzzinās, kad notika katra pievienošanās kārta un kuras valstis tajās piedalījās;
- sapratīs, ka Eiropas Savienība, kāda tā ir šodien, ir attīstījusies laika gaitā un ka šis attīstības process joprojām turpinās.

Uzdevumu veidi

Viktorīna; atrast atbilstošo; diskusija

Sagatavošanās un materiāli

- ✓ Darba lapas "ES vēsture līdz mūsdienām" fotokopija (viena katram skolniekam);
- ✓ Pašreizējo ES dalībvalstu un paplašināšanās reģiona karte (skatīt "Papildu resursi");
- ✓ ES ceļš - atklājumu ceļojums, izglītojošā spēle par ES paplašināšanos.

---

1. solis: Iesildīšanās: Viktorīna 8 minūtes

Sadaliet skolēnus grupās pa 3-5 personām. Lieciet skolēniem 2 minūšu laikā nosaukt pēc iespējas vairāk ES dalībvalstis. Apkopojiet rezultātus uz tāfeles, uzrakstot tikai pareizās atbildes. Uzvar tā komanda, kura būs nosaukusi visvairāk no 28 valstīm. Labāk informētām grupām atskaitiet punktus, ja nosauktā valsts neietilpst ES.

Pareizās atbildes:

Austrija, Beļģija, Bulgārija, Horvātija, Kipra, Čehijas Republika, Dānija, Igaunija, Somija, Francija, Vācija, Grieķija, Ungārija, Īrija, Itālija, Latvija, Lietuva, Luksemburga, Malta, Nīderlande, Polija, Portugāle, Rumānija, Slovākija, Slovēnija, Spānija, Zviedrija un Apvienotā Karaliste (AK).

Diskusijas temats: EIROPAS SAVIENĪBAS PASTIPRINĀŠANĀS UN PAPLAŠINĀŠANĀS

ES vēstures fakti liecina, ka nepastāv pretrunas starp Eiropas Savienības paplašināšanos un tās integrācijas pastiprināšanos. ES ir paveikusi abus. Eiropas Savienība tika izveidota pēc Otrā pasaules kara, kad Eiropas valstis bija apņēmušās nepieļaut šādu dramatisku konfliktu atkārtošanos. Lai to paveiktu, pirmais solis bija veicināt ekonomisko sadarbību. Ideja bija tāda, ka valstis, kas cieši sadarbojas savā starpā, visticamāk, mēģinās izvairīties no konflikta. Ekonomiskās sadarbības projekts tika uzsākts 1951. gadā, kad sešas valstis nodibināja Eiropas Ogļu un tērauda kopienu. Vēlāk, 1957. gadā, tās izveidoja arī Eiropas Ekonomikas kopienu un Eiropas Atomenerģijas kopienu. Šīs valstis bija: Beļģija, Francija, Vācija, Itālija, Luksemburga un Nīderlande.

Kopš tā laika ES ir pievienojušās divdesmit divas citas valstis, ieskaitot vēsturisko paplašināšanos 2004. gadā, kas iezīmēja Eiropas atkalapvienošanos pēc gadu desmitiem ilgās sašķeltības.

Ar laiku, dalībvalstis nolēma paplašināt ekonomisko sadarbību, attiecinot to uz citām jomām, tostarp politisko sadarbību. Tas ir veids, kā radās tāda Eiropas Savienība (ES), kādu mēs to pazīstam šodien.

Gadu gaitā ES ir izveidojusi vienoto tirgu, Šengenas zonu, kurā var ceļot bez pases, pieņēmusi eiro valūtu, radījusi jaunu ekonomikas pārvaldības modeli un izstrādājusi daudzas citas jaunas politikas, piemēram, attiecībā uz lauksaimniecību, vidi un klimata izmaiņām, iekšējo drošību un spēcīgāku ārpolitiku.

2. solis: Atrodiet ES dalībvalstīm atbilstošo "paplašināšanās kārtu" (t.i., gadu, kurā tās pievienojās ES) 10 minūtes

Skolēni strādā tajās pašās grupās pa 3-5 personām. Katram skolēnam tiek iedota darba lapa "ES vēsture līdz mūsdienām"¹. Skolēni kopīgi meklē, kura valsts vai valstu grupa atbilst noteiktajai krāsai kartē, un pēc tam izdomā gadu, kad katra grupa pievienojās ES. Katra krāsa atbilst valstu grupai, kas pievienojās ES vienā un tajā pašā gadā.

⇒ Uz ģeogrāfiju orientētās nodarbībās, pēc tam, kad ir noteiktas valstu grupas, kas pievienojās ES vienā un tajā pašā gadā, lūdziet skolēnus izvietot valstu nosaukumus kartē. Labāk informētām grupām var lūgt pievienot arī valstu galvaspilsētas.

3. solis: Izpratnes pārbaude 5 minūtes

Parādiet ES karti, kurā redzamas dalībvalstis un datumi, kad tās pievienojās. Lūdziet skolēnus pārbaudīt to darba lapās sniegtās atbildes un, ja nepieciešams, izlabot kļūdas. Salīdziniet rezultātus, lai noskaidrotu, kuras valstis skolēniem bija vismazāk zināmas / kuras valstis skolēniem bija vislabāk zināmas.

4. solis: Diskusija 5 minūtes

Ierosiniet visai klasei kopā apspriest kartes.

Piemērs diskusijas jautājumiem:

- *Kad jūs aplūkojat Eiropas Savienības karti, vai tur ir kas tāds, kas jūs pārsteidz? Ja tā, tad kāpēc?*
- *Vai ir tādas valstis, par kurām jūs nezinājāt, ka tās ir ES dalībvalstis?*
- *Vai ir tādas valstis, par kurām jums šķita, ka tās ir ES dalībvalstis, kaut gan tās patiesībā tādas nav?*

⇒ Nemiet vērā, ka pēdējais jautājums kalpo, lai veicinātu izpratni un liktu skolēniem domāt par valstīm, kas vēlas kļūt par ES dalībvalstīm. Skolotājs(-a) var sniegt papildu informāciju par valstīm, kas nākotnē cer pievienoties ES.

5. solis: Spēle 12 minūtes

Piešķiriet skolēniem dalībvalstis un valstis, kas nākotnē cer pievienoties ES (kandidātvalstis un potenciālās kandidātvalstis). Lūdziet katram skolēnam spēlēt spēli, vai nu klasē vai mājās kā mājasdarbu. Skolēniem jāpieraksta interesantākie vai pārsteidzošākie fakti, ko tie uzzināja, spēlējot spēli.

6. solis: Kopsavilkums 5 minūtes

Apstaigājiet klasi un palūdziet katru skolnieku pastāstīt par visinteresantāko vai pārsteidzošāko faktu, ko tie atcerēsies no šīs spēles.

---

¹ Lūdzu skatīt "Papildu resursi".

Pēc izvēles: Skolotāji var lūgt skolēnus koncentrēties uz kaut ko konkrētu no spēles, kas viņiem šķita interesants, piemēram, kultūras faktiem vai īpašiem ēdieniem. Pēc tam skolēni var meklēt vairāk informācijas par šo aspektu un sagatavot par to īsu prezentāciju klasei.

3 Otrās nodarbības plāns: Uzziniet, kuras valstis vēlas pievienoties ES

Temats

Mācīšanās par valstīm, kuras nākotnē cer pievienoties ES, t.i., kandidātvalstīm un potenciālajām kandidātvalstīm.

Priekšmetu loks

Ģeogrāfija / sociālās zinātnes

Mācību mērķi

Šīs nodarbības laikā skolēni:

- uzzinās, kuras valstis ir kandidātvalstis vai potenciālās kandidātvalstis turpmākai dalībai ES;
- iegūs zināšanas par šīm valstīm, piemēram, par to vidi, ekonomiku un kultūru.

Uzdevumu veidi

Diskusija, pētnieciskā darbība, prezentācijas

Sagatavošanās un materiāli

- ✓ Komplekts ar fotogrāfijām no kandidātvalstīm un potenciālajām kandidātvalstīm (izstāde *Tik līdzīgas. Tik atšķirīgas. Tik eiropēiskas!*);
  - ✓ A3 papīra lapas, ko skolēniem izmantot, gatavojot atbildes;
  - ✓ Darba lapa "*Atzīmējiet valstis, kuras nākotnē vēlas pievienoties ES*" (viena fotokopija katram skolniekam);
  - ✓ Darba lapa "*Atrodiet faktus*" (viena fotokopija katram skolniekam)
  - ✓ Izglītojošā spēle par ES paplašināšanos "*ES ceļš - atklājumu ceļojums*".
-

Diskusijas temats: Kā notiek paplašināšanās process un kurš pieņem lēmumu?

ES PAPLAŠINĀŠANĀS UN TĀS PAMATPRINCIPI

Eiropas Savienības paplašināšanās:

ES paplašināšanās politika ir ieguldījums miera, drošības un stabilitātes nodrošināšanā Eiropā. Tā nodrošina labākas ekonomikas un tirdzniecības iespējas, kas ir savstarpēji izdevīgi gan ES, gan nākamajām dalībvalstīm. Izredzēm kļūt par ES dalībvalsti ir spēcīga transformējoša ietekme uz attiecīgajām valstīm, radot pozitīvas demokrātiskas, politiskas, ekonomiskas un sociālas pārmaiņas.

Pēdējās paplašināšanās kārtas Eiropas centrālajā un austrumu daļā sniedza daudzas jaunas iespējas ES iedzīvotājiem, uzņēmumiem, ieguldītājiem, patērētājiem un studentiem gan jaunajās, gan jau esošajās dalībvalstīs. Tirdzniecības un investīciju apjoms ir palielinājies. ES vienotais tirgus ir lielākais pasaulē, tas apkalpo 500 miljonus iedzīvotāju un rada 23 % no pasaules IKP.

Paplašināšanās ir stingrs, bet taisnīgs process, kas izstrādāts, pamatojoties uz iedibinātiem kritērijiem un pieredzi, kas gūta iepriekšējos gados.

Lai stimulētu tālejošu reformu veikšanu, katras valsts, kas vēlas pievienoties ES, nopelni tiek vērtēti atsevišķi. Tas nozīmē, ka katras valsts virzības uz ES ātrumu nosaka tās sniegums, izpildot nosacījumus un sasniedzot ES standartus. Nav pieļaujama nekāda noteikumu apiešana vai īstermiņa pielabojumi, jo ilgtermiņā tie nesniegtu labumu ne valstīm, kas vēlas pievienoties, ne pašai ES. Būtiskākās jomas, kas tiek vērtētas un atbalstītas, lai nodrošinātu to, ka valstis, kas cer pievienoties ES, ir labi sagatavojušās, ir šādas: **tiesiskums, pamattiesības, demokrātisku institūciju stiprināšana**, kā arī **ekonomikas attīstība un konkurētspēja**. Tās atspoguļo nozīmi, ko ES piešķir tās pamatvērtībām un vispārējām prioritātēm.

Izvērtējot pagātnē gūtās mācības, **iestāšanās process šobrīd ir kļuvis vēl stingrāks un visaptverošāks, koncentrējoties uz principu "pamatjautājumi vispirms"**:

⇒ **Tiesiskums:** valstīm ir jārisina jautājumi, piemēram, tiesu sistēmas reforma un cīņa pret organizēto noziedzību un korupciju, jau no paša pievienošanās procesa sākuma. Tām jāiesniedz rezultātu izklāsts, kas atspoguļo konkrētus, ilgtermiņīgus rezultātus.

- ⇒ **Ekonomikas pārvaldība:** Kļūt par ES dalībvalsti nozīmē ne tikai atbilst ES noteikumiem un standartiem. Tas nozīmē, ka arī valsts ekonomika ir jāpadara piemērota dalībai. Tikai tad valsts varēs izmantot visas priekšrocības, ko sniedz pievienošanās ES, un vienlaikus arī sniegt ieguldījumu ES ekonomikas izaugsmē un labklājībā.
- ⇒ **Demokrātiskas institūcijas** ir jāturpina konsolidēt, piemēram, uzlabojot parlamentāro uzraudzību un valsts pārvaldes reformas. Valsts pārvaldes kvalitāte tiešā veidā ietekmē valdības spēju sniegt efektīvus sabiedriskos pakalpojumus, lai novērstu un apkarotu korupciju, un veicinātu konkurētspēju un izaugsmi. Kopā ar labi funkcionējošu valsts pārvaldi ir svarīgi nodrošināt spēcīgāku pilsoniskās sabiedrības lomu.
- ⇒ **Pamattiesības:** Pamattiesības ir Eiropas Savienības vērtību pamatā un ir būtisks elements pievienošanās procesā. Valstīm, kas vēlas pievienoties ES, ir jānodrošina, ka tās tiek pilnībā ievērotas, jo īpaši vārda brīvība un mazākumtautībām piederošu personu, tostarp romu, tiesības. Neaizsargātās iedzīvotāju grupas ir jāaizsargā pret diskrimināciju, tostarp, arī pret diskrimināciju seksuālās orientācijas dēļ.
- ⇒ Visbeidzot, valstīm ir jānodrošina **labas kaimiņattiecības** un reģionālā sadarbība. Piemēram, ES sarunu pamatnostādņēs Serbijai ir noteikts, ka jāstrādā, lai normalizētu attiecības ar Kosovu, lai izvairītos no konfliktu ienešanas ES.

Paplašināšanās palīdz uzlabot dzīves kvalitāti, izmantojot integrāciju un sadarbību. Valstis, kas vēlas pievienoties ES, sadarbojas tādās jomās kā enerģētika, transports, cīņa pret noziedzību, pārtikas drošība, vides aizsardzība un klimata pārmaiņas.

1. solis: Diskusija ar fotogrāfijām

15 minūtes

Sadaliet skolēnus septiņās grupās. Katrai grupai tiek izsniegts viens komplekts ar fotogrāfijām no izstādes "*Tik līdzīgas. Tik atšķirīgas. Tik eiropiskas!*", kas uzņemtas vienā valstī, kuras nosaukums netiek atklāts, un A3 papīra lapa, uz kuras pierakstīt savas idejas. Viņi tiek aicināti apskatīt attēlus. Ko viņi pamana, un kādi ir viņu iespaidi? Tiek uzdots tos pierakstīt uz A3 lapas. Viņi var arī mēģināt uzminēt, kuras valsts attēli tie ir (viņiem iepriekš netiek atklāts, ka nodarbība ir veltīta valstīm, kas nākotnē cer pievienoties ES). Dodiet viņiem 5 minūtes, lai to izdarītu.

Kad katra grupa ir apkopojusi savus iespaidus, viņi var apspriest savas domas ar visu klasi.

Lai veicinātu diskusiju, uzdodiet šādus jautājumus:

- *Ko jūs pamanījāt vispirms?*
- *Kāds ir jūsu iespaids par šo valsti, balstoties uz attēliem, ko redzat?*
- *Kāda, jūsuprāt, ir attēlā redzamā vieta?*
- *Vai tā jums atgādina kādu vietu, kur esat bijuši pirms tam?*

Vispirms skolēni apspriež šos jautājumus savās grupās, pēc tam tie parāda savus attēlus visai klasei un pastāsta par saviem iespajdiem. Pēc tam, kad tas ir izdarīts, savāciet visus attēlus un piespraudiet tos pie tāfeles. Uzrakstiet šādus valstu nosaukumus uz tāfeles malas.

- *Albānija*
- *Bosnija un Hercegovina*
- *Bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika*
- *Kosova*
- *Melnkalne*
- *Serbija*
- *Turcija*

Visa klase kopā mēģiniet uzminēt, kurā no valstīm ir uzņemts katrs fotogrāfiju komplekts. Uzrakstiet valsts nosaukumu zem atbilstošā fotogrāfiju komplekta.

- ⇒ Pēc šī uzdevuma skolotājs(-a) var parādīt videoklipu "*Eiropas apslēptie dārgumi*". Pēc videoklipa noskatīšanās skolotājs(-a) var pajautāt skolēniem, kāda ir ziņa, ko nes videoklips. Vai viņus pārsteidza kaut kas no videoklipā redzētā? Ko viņi domā par šo jautājumu un atbilžu struktūru? Pēc tam skolotājs(-a) var sniegt papildu informāciju par valstīm, kas nākotnē cer pievienoties ES.

2. solis: Atzīmējiet valstis, kas nākotnē cer pievienoties ES

10 minūtes

Katrai grupai tiek izsniegta darba lapa "*Atzīmējiet valstis, kas nākotnē cer pievienoties ES*" fotokopija. Dodiet grupām 5 minūtes laika, lai pamēģinātu atzīmēt visas valstis. Pārskatiet karti kopā ar visu klasi un noskaidrojiet, vai kādai no grupām izdevās pareizi atzīmēt visas valstis.

3. solis: Izpētiet valsti, kas nākotnē cer pievienoties ES 15 minūtes

Skolēni spēlē spēli ar valsti, kura tiem tika piešķirta uzdevumā ar fotogrāfijām. To var darīt gan mājās vienatnē, gan grupās pie skolas datoriem, atkarībā no laika un pieejamajiem resursiem. To darot, skolēni par saviem atklājumiem veic piezīmes darba lapā "*Atrodiet faktus*".

N.B.: Lai atbildētu uz dažiem jautājumiem darba lapā, skolēniem būs nepieciešama piekļuve internetam. Šie jautājumi ir:

- *Kā sauc valsts galvaspilsētu?*
- *Kuras ir galvenās valsts eksporta un importa nozares?*
- *Kas ir valsts oficiālā valūta?*
- *Kuras valstis ir tās galvenie tirdzniecības partneri?*
- *Kuras ir galvenās rūpniecības nozares šajā valstī?*

⇒ *Pēc izvēles, atkarībā no laika: Tiek izvēlētas divas grupas, kas iepazīstinās klasi ar saviem atklājumiem, sniedzot īsu prezentāciju.*

4. solis: Visas klases diskusija 5 minūtes

Uzdodiet klasei šādus jautājumus:

- *Vai jūs pamanījāt jebkādu līdzību starp Rietumbalkānu valstīm un Turciju, un savu valsti?*
- *Kādas ir atšķirības?*
- *Vai jūs redzat līdzību / atšķirību starp Rietumbalkānu valstīm un Turciju, un (citu) ES dalībvalsti?*

4 Trešās nodarbības plāns: Kā notiek paplašināšanās process?

Temats

Kritēriji un posmi dalībai Eiropas Savienībā

Priekšmetu loks

Sociālās zinātnes / vēsture

Mācību mērķi

Šīs nodarbības laikā skolēni:

- iepazīsies ar kritērijiem, kuri valstij, kura vēlas pievienoties ES, ir jāizpilda, lai kļūtu par ES dalībvalsti;
- gūs izpratni par oficiālajiem posmiem, kurus valstij ir jāveic, lai kļūtu par ES dalībvalsti.

Uzdevumu veidi

Ideju apmaiņa; klases diskusija; tukšo vietu aizpildīšanas uzdevums; sagrupēšana

Sagatavošanās un materiāli

- ✓ Darba lapa "*Kritēriji dalībai ES*" (katram skolniekam viena fotokopija).
- ✓ Kartīšu komplekti "*Process, lai iestātos ES*" (skolotājs sagriež kartītes, sagatavojoties nodarbībai).
- ✓ Izglītojošā spēle par ES paplašināšanos.

---

1. solis: Spēle 5 minūtes

Klase tiek sadalīta grupās, spēlējot spēli, katra grupa iepazīst kandidātvalsti / potenciālo kandidātvalsti (bērniem tiek lūgts spēlēt spēli ar vienu konkrētu valsti vai nu nodarbības laikā, vai mājās pirms nodarbības). Katrai grupai tiek lūgts izvēlēties vienu interesantu faktu par šo valsti un pastāstīt par to klasei.

⇒ *Pēc izvēles, ja klase ir pabeigusi 2. nodarbības plānu*

Atkārtošana 5 minūtes

Lieciet grupām, kā tās bija sadalītas iepriekšējā nodarbībā, atcerieties tik daudz faktu par attiecīgo valsti, cik iespējams. Uzvar grupa, kura nosauc visvairāk faktu.

2. solis: Kādi ir kritēriji dalībai ES?

5 minūtes

Ideju apmaiņa ar visu klasi par to, kādi varētu būt kritēriji dalībai ES. Apkopojiet skolēnu minējumus uz tāfeles. Kā pamatinformāciju skolēni var izmantot savas zināšanas par to, kā var pievienoties citām starptautiskām organizācijām.

3. solis: Iepazīšanās ar ES kritērijiem 15 minūtes

Lūdziet skolēnus strādāt vienatnē, lai pabeigtu punktus darba lapā "*Kritēriji dalībai ES*", kas pievienota pielikumā. Pēc tam palūdziet, piemeklēt vislabāko nosaukumu katram punktam. Kad skolēni ir darbu pabeiguši, pārrunājiet pareizās atbildes kopā ar visu klasi.

Diskusijas temati: NOSACĪJUMI DALĪBAI

Līgumā par Eiropas Savienību ir noteikts, ka ikviena Eiropas valsts var lūgt, lai to uzņem ES, ja tā ievēro ES demokrātiskās vērtības un ir apņēmusies tās veicināt.

Pirmais solis valstij ir panākt atbilstību visiem galvenajiem pievienošanās kritērijiem. Tos galvenokārt 1993. gadā Kopenhāgenā noteica Eiropadome, un tāpēc tos dēvē par "Kopenhāgenas kritērijiem" vai pievienošanās kritērijiem. Tie ir būtiski nosacījumi, kuriem ir jāatbilst visām kandidātvalstīm, lai tās varētu kļūt par ES dalībvalsti. Tie ir:

- politiskais kritērijs: stabilas iestādes, kas garantē demokrātiju, tiesiskumu, cilvēktiesības un minoritāšu tiesību ievērošanu un aizsardzību;
- ekonomiskais kritērijs: darboties spējīga tirgus ekonomika un spēja tikt galā ar Eiropas Savienības tirgū valdošo konkurenci un tirgus apstākļiem;
- administratīvās un institucionālās kapacitātes kritērijs: spēja uzņemties un efektīvi īstenot saistības, ko uzliek dalība ES, tostarp pieņemot politiskās, ekonomiskās un monetārās savienības mērķus.

Arī ES ir jābūt spējīgai integrēt jaunās dalībvalstis.

4. solis: Cerību un realitātes salīdzinājums 10 minūtes

Uzrakstiet uz tāfeles Kopenhāgenas kritērijus. Pēc tam ar klasi pārrunājiet šādus jautājumus:

- *Kāpēc, jūsuprāt, tika izvēlēti šādi kritēriji?*
- *Kā tie atspoguļo ES vērtības?*

Veltiet 5 minūtes, lai izdomātu ES moto. Pavaicājiet dažiem skolēniem viņu ieteikumus. Pēc tam atklājiet klasei faktisko ES moto: "Vienota dažādībā". Pārrunājiet ar klasi, kādēļ šis ir labs ES moto (vai kādēļ nav).

Papildu informācija par moto: Tas vēsta, kā Eiropas iedzīvotāji ir apvienojušies, izveidojot ES, lai strādātu mieram un labklājībai, vienlaikus bagātinoties no dažādām kultūrām, valodām un tradīcijām. Sīkāku informāciju skatīt vietnē http://europa.eu/about-eu/basic-information/symbols/motto/index_en.htm

5. solis: Mācīšanās par posmiem ceļā uz dalību ES 10 minūtes

Sadaliet skolēnus grupās (4-6 skolēni katrā grupā) un iedodiet katrai grupai sajauktu kartīšu komplektu, kurās atspoguļoti posmi, kas jāiziet, lai pievienotos ES. Paskaidrojiet skolēniem, ka viņiem ir jāstrādā kopā, lai saliktu kartītes pareizā secībā.

Dodiet skolēniem 5 līdz 10 minūtes laika, lai to izdarītu, pēc tam pārrunājiet ar klasi pareizo secību:

Atbildes:

1. Valsts iesniedz Padomei pieteikumu, paziņojot savu vēlmi kļūt par ES dalībvalsti.
2. Eiropas Komisija sniedz atzinumu par iesniegto pieteikumu.
3. Dalībvalstu valdībām ir vienprātīgi jānolemj, vai tās akceptē pieteikuma iesniedzējas valsts kandidātvalsts statusu.
4. Kad ir izpildīti konkrēti nosacījumi, tiek uzsāktas pievienošanās sarunas, bet tikai ar visu dalībvalstu piekrišanu.
5. Valstij ir jāīsteno ES tiesību akti un noteikumi. Visām ES dalībvalstīm ir jābūt vienprātīgi, ka valsts ir izpildījusi visas nepieciešamās prasības.
6. Kad visas pievienošanās sarunas ir pabeigtas, Eiropas Komisijai ir jāsniedz atzinums par to, vai valsts ir vai nav gatava kļūt par dalībvalsti.
7. Dalībvalstīm ir vienbalsīgi jānolemj, vai slēgt procesu un parakstīt pievienošanās līgumu. Visas esošās dalībvalstis un nākamā dalībvalsts paraksta pievienošanās līgumu. Sava piekrišana ir jādod arī Eiropas Parlamentam.
8. Tikai pēc tam, kad pievienošanās līgumu ir oficiāli apstiprinājušas visas esošās dalībvalstis, valsts var kļūt par ES dalībvalsti.

Diskusijas temati: PAŠREIZĒJĀ PAPLAŠINĀŠANĀS KĀRTĪBA - KĀ UN KĀPĒC?

Šodien, paplašināšanās politika joprojām virza pārmaiņas un stiprina stabilitāti Eiropas dienvidaustrumu valstīs, kuras vēlas pievienoties ES. ES spēks un ietekme palīdz šīm valstīm īstenot demokrātiskās un ekonomiskās reformas, uzlabot tiesiskumu un veidot attiecības ar kaimiņvalstīm.

Veicinot stabilitāti un sadarbību reģionā pie ES robežām, paplašināšanās process atbilst ES un tās pilsoņu interesēm. Tas rada vidi, kas veicina ekonomikas izaugsmi un ieguldījumus. Tas palīdz risināt tādus jautājumus kā cīņa pret organizēto noziedzību un korupciju un palīdz stiprināt tiesiskumu, drošību un pamattiesības.

Paplašināšanās politikas pamatā ir stingri, bet godīgi nosacījumi, un katra valsts saņem tādu attieksmi, kādu pelnījusi. Tas nozīmē, ka katras valsts virzības uz ES ātrumu nosaka tās sniegums, izpildot nosacījumus un sasniedzot ES standartus. Nav pieļaujama nekāda noteikumu apiešana vai īstermiņa pielabojumi, jo ilgtermiņā tie nesniegtu labumu ne valstīm, kas vēlas pievienoties, ne pašai ES.

Izvērtējot pagātnē gūtās mācības, **iestāšanās process šobrīd ir kļuvis vēl stingrāks un visaptverošāks, koncentrējoties uz principu "pamatjautājumi vispirms":**

- ⇒ **Tiesiskums**
- ⇒ **Ekonomikas pārvaldība**
- ⇒ **Demokrātiskas institūcijas**
- ⇒ **Pamattiesības**
- ⇒ **Labas kaimiņattiecības un reģionālā sadarbība**

Paplašināšanās ir jāsaprot kā process, kas veicina reformas un būtiskas pārmaiņas, kuras vajadzīgas, lai izpildītu saistības, kas izriet no dalības ES. Šādām pārmaiņām neapšaubāmi ir vajadzīgs laiks. Tādēļ ir vēl jo svarīgāk nepārprotami paust Eiropas perspektīvu valstīm, kas nākotnē cer pievienoties ES.

Paplašināšanās process var būt ieguvums ES un partnervalstīm tikai tad, ja tiek veiktas patiesas, ilgtspējīgas reformas. Īstenojot šo procesu, valstis būs pilnībā gatavas pievienoties ES un varēs baudīt priekšrocības un uzņemt pienākumus, kas izriet no dalības Eiropas Savienībā.

5 Papildu mācību materiāli

Lūk, dažas noderīgas tīmekļa vietnes un resursi, ko var izmantot nodarbībās.

- Vairāk informācijas par ES dalībvalstīm:
http://europa.eu/about-eu/countries/index_en.htm
- Vairāk informācijas par paplašināšanās politiku un paplašināšanās procesā iesaistītajām valstīm:
<http://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement>
- 12 nodarbības par Eiropu:
<http://bookshop.europa.eu/en/europe-in-12-lessons-pbNA0213714/>
- Video klips "*Eiropas apslēptie dārgumi*":
https://www.youtube.com/watch?v=R_jRjPI9iRQ
- Animēti video par ES paplašināšanās procesu un svarīgākajām reformu jomām:
  - [Eiropas Savienības paplašināšanās - kā tas darbojas](#)
  - [Eiropas Savienības paplašināšanās - tiesiskuma nodrošināšana](#)
  - [Eiropas Savienības paplašināšanās - valsts pārvaldes reformēšana](#)
- Īsfilmas ar cilvēkiem no valstīm, kuras cer pievienoties ES, kā arī ar ES dalībvalstu ekspertiem par Eiropas integrāciju:

Pārstāvji no kandidātvalstīm un potenciālajām kandidātvalstīm:

- **Albānija** - operdziedātāja Ermonela Jaho: <https://vimeo.com/114858479>
- **Bosnija un Hercegovina** - dziedātājs Amira Medunjanin: <https://vimeo.com/114858480>
- **Bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika** - modes dizainere Nikola Eftimov: <https://vimeo.com/114858481>
- **Kosova** - olimpiskā džudiste Majlinda Kelmendi: <https://vimeo.com/95106035>
- **Melnkalne** - teātra vadītājs Janko Ljumovic: <https://vimeo.com/114858481>
- **Serbija** – jaunais uzņēmējs Miloš Milisavljević: <https://vimeo.com/95094253>
- **Turcija** - uzņēmējs Umit Boyner: <https://vimeo.com/95105063>

ES dalībvalstu eksperti par Eiropas integrāciju:

- Profesors Jacques Rupnik, Francija: <https://vimeo.com/92930204>
  - Olaf Boehnke, Vācija: <https://vimeo.com/114858483>
  - Professore Helen Wallace, Apvienotā Karaliste: <https://vimeo.com/92931157>
- Fotogrāfijas no valstīm, kuras nākotnē cer pievienoties ES:

http://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/news_corner/multimedia-library/photo-galleries/index_en.htm

6 Atbildes

1. nodarbības plāns: ES vēsture līdz mūsdienām

Atbildes:

A grupa	Austrija, Somija, Zviedrija	1995
B grupa	Beļģija, Francija, Vācija, Itālija, Luksemburga un Nīderlande.	1957
C grupa	Bulgārija, Rumānija	2007
D grupa	Horvātija	2013
E grupa	Kipra, Čehijas Republika, Igaunija, Ungārija, Latvija, Lietuva, Malta, Polija, Slovākija, Slovēnija	2004
F grupa	Dānija, Īrija, Apvienotā Karaliste	1973
G grupa	Grieķija	1981
H grupa	Spānija, Portugāle	1986

2. nodarbības plāns: Uzziniet, kuras valstis vēlas pievienoties ES

Atbildes

1. Bosnija un Hercegovina 2. Serbija 3. Melnkalne 4. Kosova 5. Albānija 6. Bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika 7. Turcija

3. nodarbības plāns: Kā notiek paplašināšanās process?

Atbildes

ES paplašināšanās politika ir ieguldījums miera, drošības un stabilitātes nodrošināšanā Eiropā. Tā nodrošina labākas ekonomikas un tirdzniecības iespējas, kas ir savstarpēji izdevīgi gan ES, gan valstīm, kuras vēlas kļūt par ES dalībvalstīm.

Būtiskākās jomas, kas tiek vērtētas, lai pārbaudītu to, ka valstis, kas cer pievienoties ES, ir labi sagatavojušās, ir šādas: tiesiskums, pamattiesības, demokrātisku institūciju stiprināšana, kā arī ekonomikas attīstība un konkurētspēja. Tās atspoguļo nozīmi, ko ES piešķir tās pamatvērtībām un vispārējām prioritātēm.

⇒ Tiesiskums: valstīm ir jārisina jautājumi, piemēram, tiesu sistēmas reforma un cīņa pret organizēto noziedzību un korupciju, jau no paša pievienošanās procesa

sākuma. Tām jāiesniedz rezultātu izklāsts, kas atspoguļo konkrētus, ilgtspējīgus rezultātus.

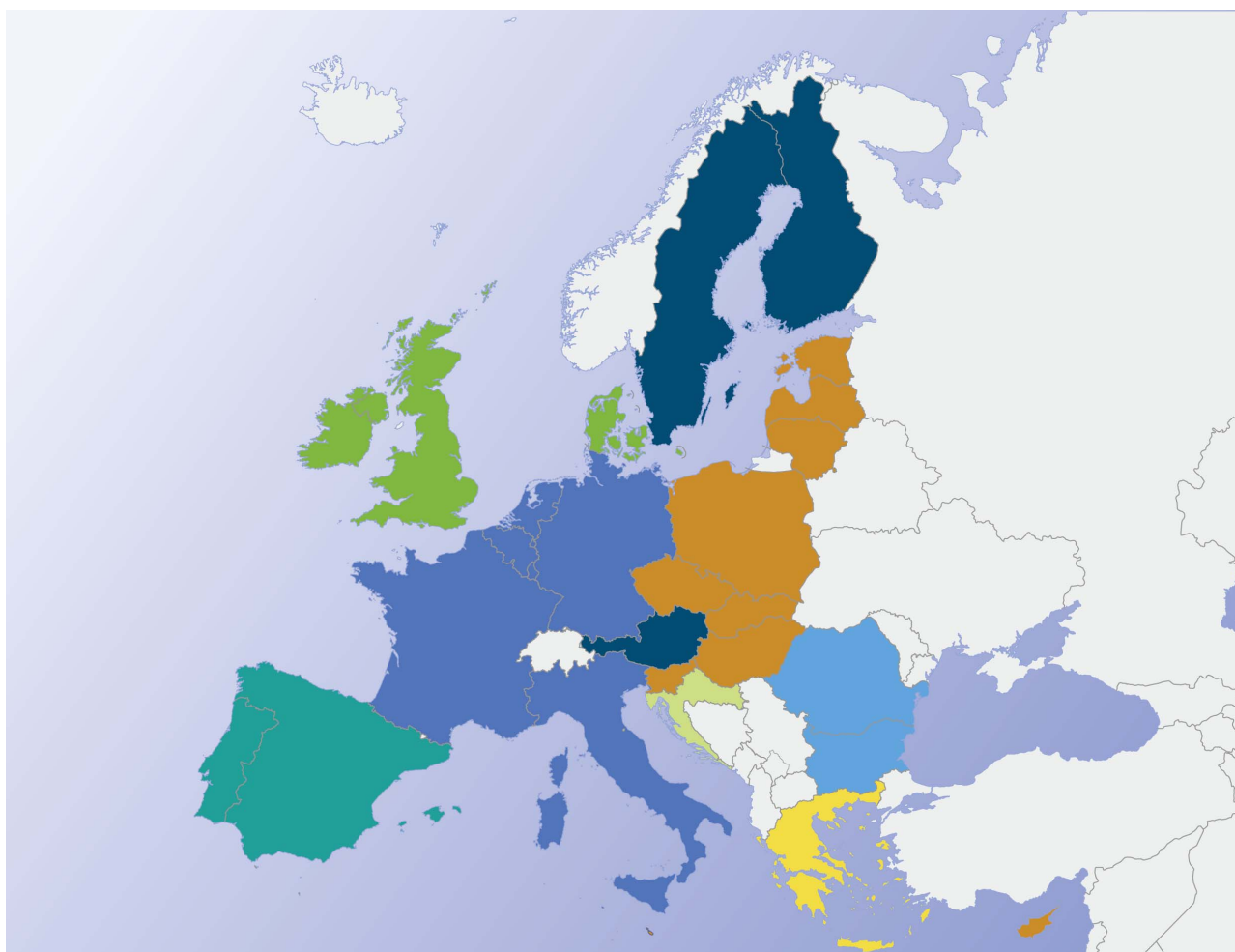
- ⇒ Ekonomikas pārvaldība: lai kļūtu par ES dalībvalsti, ir ne tikai jānodrošina atbilstība ES noteikumiem un standartiem, bet arī jāpadara valsts ekonomika piemērota dalībai, lai nodrošinātu, ka valsts var izmantot visas priekšrocības, ko sniedz pievienošanās ES, un vienlaikus arī sniegt ieguldījumu ES ekonomikas izaugsmē un labklājībā.
- ⇒ Demokrātiskas institūcijas ir jāturpina konsolidēt, piemēram, uzlabojot parlamentāro uzraudzību un valsts pārvaldes reformas. Valsts pārvaldes kvalitāte tiešā veidā ietekmē valdības spēju sniegt efektīvus sabiedriskos pakalpojumus, lai novērstu un apkarotu korupciju un veicinātu konkurētspēju un izaugsmi. Kopā ar labi funkcionējošu valsts pārvaldi, ir svarīgi, nodrošināt spēcīgāku pilsoniskās sabiedrības lomu.
- ⇒ Pamattiesības ir ES vērtību pamatā. Valstīm, kas vēlas pievienoties ES, ir jānodrošina, ka tās tiek pilnībā ievērotas, jo īpaši vārda brīvība un mazākumtautībām piederošo personu, tostarp romu, tiesības. Neaizsargātās iedzīvotāju grupas ir jāaizsargā no diskriminācijas, tostarp, pamatojoties uz seksuālo orientāciju.
- ⇒ Reģionālā sadarbība un labas kaimiņattiecības ir būtiski elementi stabilizācijas un asociācijas procesā, kas vada Rietumbalkānu valstis ceļā uz dalību ES. Tas palīdz reģionam risināt kopīgas problēmas, piemēram, enerģijas trūkumu, piesārņojumu, transporta infrastruktūru un cīņu pret organizēto noziedzību.

7 Papildu resursi - skolēniem vecumā no 10 līdz 12 gadiem

1. nodarbības plāns, darba lapa: ES vēsture līdz mūsdienām

Zemāk redzamajā kartē atzīmējiet katru valstu grupu ar atbilstošo burtu.

Grupa	Valstis	Pievienošanās datums
A	Austrija, Somija, Zviedrija	
B	Beļģija, Francija, Vācija, Itālija, Luksemburga un Nīderlande	
C	Bulgārija, Rumānija	
D	Horvātija	
E	Kipra, Čehijas Republika, Igaunija, Ungārija, Latvija, Lietuva, Malta, Polija, Slovākija, Slovēnija	
F	Dānija, Īrija, Apvienotā Karaliste	
G	Grieķija	
H	Spānija, Portugāle	

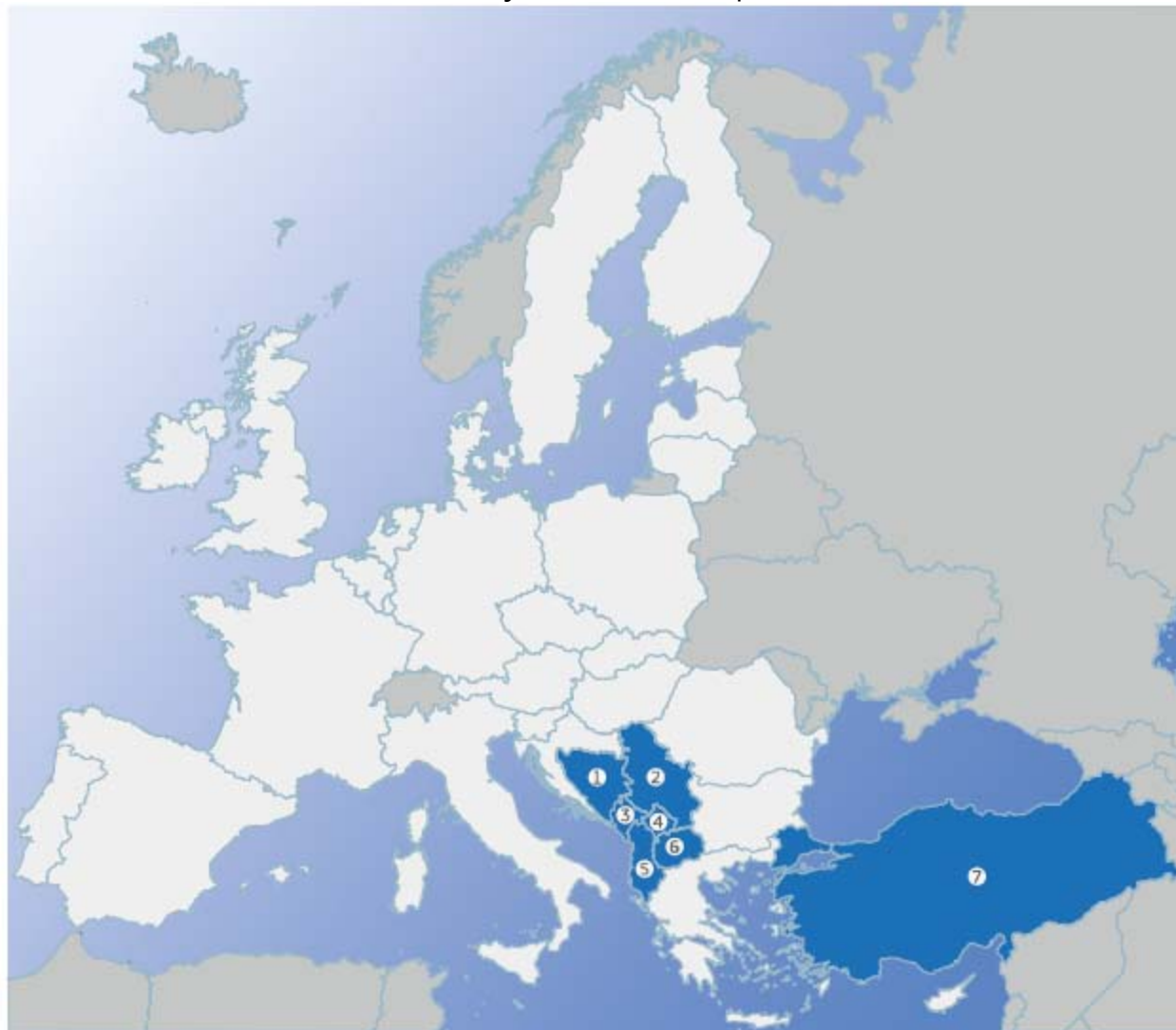
Iepriekšminētās valstis iestājās ES šajos gados:
1957; 1973; 1981; 1986; 1995; 2004; 2007; 2013

Instrukcijas: Strādājiet kopā ar saviem partneriem, lai pārrunātu, kurā gadā, jūsuprāt, katra valsts pievienojās ES, un ierakstiet savu atbildi tabulā.

2. nodarbības plāns, 1. darba lapa: **Atzīmējiet valstis, kuras nākotnē vēlas pievienoties ES**

Instrukcijas: Vai varat pareizi atzīmēt visas valstis, kuras cer pievienoties ES? Ja pēc šī uzdevuma pabeigšanas jums vēl ir atlicis laiks, noskaidrojiet, cik daudzas no pašreizējām ES dalībvalstīm, kas iezīmētas baltā krāsā, jūs varat atzīmēt pareizi!

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____

2. nodarbības plāns, 2. darba lapa: Atrodiet faktus

Instrukcijas: Jums ir jāizpilda atklājumu misija. Vai varat atrast pamatinformāciju par jums piešķirto valsti?

Jūs varat izmantot attēlus, lai ilustrētu savas atbildes.

Valsts nosaukums:

1. Kā sauc valsts galvaspilsētu?
2. Cik liels ir iedzīvotāju skaits valstī?
3. Kāda ir oficiālā valūta, kuru lieto šajā valstī?
4. Nosauciet dažas no valsts galvenajām ģeogrāfiskajām iezīmēm (kalnus, upes, ūdenstilpnes).
5. Nosauciet slavenas personas no šīs valsts. Ar ko šīs personas ir slavenas?
6. Kādi ēdieni vai pārtikas produkti ir iecienīti šajā valstī?
7. Kuri savvaļas dzīvnieki ir bieži sastopami šajā valstī?

3. nodarbības plāns, darba lapa: Kritēriji dalībai ES

Instrukcijas: Izmantojiet zemāk dotos vārdus, lai aizpildītu tukšās vietas.

          pamat, miers, tiesiskums, drošība, stabilitāte, demokrātiskas institūcijas, izaugsme un labklājība, korupcija, ekonomikas attīstība, tiesiskums, ekonomika, pamat, demokrātiskas institūcijas, vārds, pilsoniskā sabiedrība

ES paplašināšanās politika ir ieguldījums _____, _____ un _____ nodrošināšanā Eiropā. Tā nodrošina labākas ekonomikas un tirdzniecības iespējas, kas ir savstarpēji izdevīgi gan ES, gan valstīm, kuras vēlas kļūt par dalībvalstīm.

Būtiskākās jomas, kas tiek vērtētas, lai pārbaudītu to, ka valstis, kas cer pievienoties ES, ir labi sagatavojušās, ir šādas: _____, _____ tiesības, _____ stiprināšana, kā arī _____ un konkurētspēja. Tās atspoguļo nozīmi, ko ES piešķir tās pamatvērtībām un vispārējām prioritātēm.

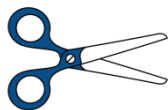
⇒ _____: valstīm ir jārisina jautājumi, piemēram, tiesu sistēmas reforma un cīņa pret organizēto noziedzību un _____, jau no paša pievienošanās procesa sākuma. Tām jāiesniedz rezultātu izklāsts, kas atspoguļo konkrētus, ilgtspējīgus rezultātus.

⇒ _____pārvaldība: Lai kļūtu par ES dalībvalsti, ir ne tikai jānodrošina atbilstība ES noteikumiem un standartiem, bet arī jāpadara valsts ekonomika piemērota dalībai, lai nodrošinātu, ka valsts var izmantot visas priekšrocības, ko sniedz pievienošanās ES, un vienlaikus arī sniegt ieguldījumu ES ekonomikas _____.

⇒ _____ ir jāturpina konsolidēt, piemēram, uzlabojot parlamentāro uzraudzību un valsts pārvaldes reformas. Valsts pārvaldes kvalitāte tiešā veidā ietekmē valdības spēju sniegt efektīvus sabiedriskos pakalpojumus, lai novērstu un apkarotu korupciju un veicinātu konkurētspēju un izaugsmi. Kopā ar labi funkcionējošu valsts pārvaldi, ir svarīgi, nodrošināt spēcīgāku _____ lomu.

⇒ _____ tiesības ir ES vērtību pamatā. Valstīm, kas vēlas pievienoties ES, ir jānodrošina, ka tās tiek pilnībā ievērotas, jo īpaši _____ brīvība un to personu tiesības, kuras pieder pie mazākumtautībām, tai skaitā romiem. Neaizsargātās iedzīvotāju grupas ir jāaizsargā no diskriminācijas, tostarp, pamatojoties uz seksuālo orientāciju.

3. nodarbības plāns, uzskates līdzeklis: Process iestājai ES

Katra kartīte atspoguļo citu pievienošanās ES posmu. Izvietojiet tās pareizā secībā.

<p>Dalībvalstu valdībām ir vienprātīgi jānolemj, vai tās akceptē pieteikuma iesniedzējas valsts kandidātvalsts statusu. Kad ir izpildīti konkrēti nosacījumi, tiek uzsāktas pievienošanās sarunas, bet tikai ar visu dalībvalstu piekrišanu.</p>	<p>Dalībvalstīm ir vienbalsīgi jānolemj, vai slēgt procesu un parakstīt pievienošanās līgumu. Visas esošās dalībvalstis un nākamā dalībvalsts paraksta pievienošanās līgumu. Sava piekrišana ir jādod arī Eiropas Parlamentam. Tikai pēc tam, kad pievienošanās līgumu ir oficiāli apstiprinājušas visas esošās dalībvalstis, valsts var kļūt par ES dalībvalsti.</p>
<p>Valstij ir jāīsteno ES tiesību akti un noteikumi. Visām ES dalībvalstīm ir jābūt vienprātis, ka valsts ir izpildījusi visas nepieciešamās prasības.</p> <p>Kad visas pievienošanās sarunas ir pabeigtas, Eiropas Komisijai ir jāsniedz atzinums par to, vai valsts ir vai nav gatava kļūt par dalībvalsti.</p>	<p>Valsts iesniedz Padomei pieteikumu, paziņojot savu vēlmi kļūt par ES dalībvalsti. Eiropas Komisija sniedz atzinumu par iesniegto pieteikumu.</p>

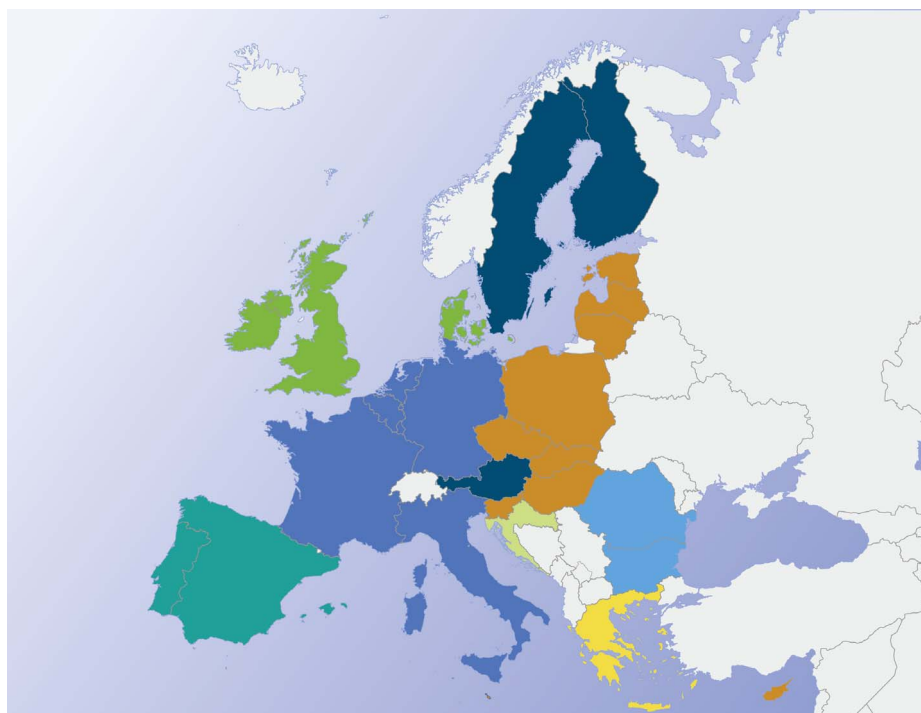
8 Papildu resursi - skolēniem vecumā no 13 līdz 15 gadiem

1. nodarbības plāns, darba lapa: ES vēsture līdz mūsdienām

Eiropas Savienība ir unikāla ekonomiska un politiska partnerība starp 28 Eiropas valstīm. Tā aizsākās 1951. gadā, kad sešas dibinātājas valstis uzsāka ekonomiskās sadarbības projektu, kas pazīstama kā Eiropas Ogļu un tērauda kopiena. Kopš tā laika ir notikušas vēl septiņas paplašināšanās kārtas, kuru laikā Eiropas Savienībā tika uzņemtas vēl 22 valstis.

Lūk, valstu saraksts, kuras ietilpst ES:

Austrija, Beļģija, Bulgārija, Horvātija, Kipra, Čehijas Republika, Dānija, Igaunija, Somija, Francija, Vācija, Grieķija, Ungārija, Īrija, Itālija, Latvija, Lietuva, Luksemburga, Malta, Nīderlande, Polija, Portugāle, Rumānija, Slovākija, Slovēnija, Spānija, Zviedrija un Apvienotā Karaliste.

Šīs valstis pievienojās ES dažādos gados, dažas no tām pievienojās ES atsevišķi, dažas kopā ar citām valstīm vienā un tajā pašā laikā:

1957, 1973, 1981, 1986, 1995, 2004, 2007, 2013

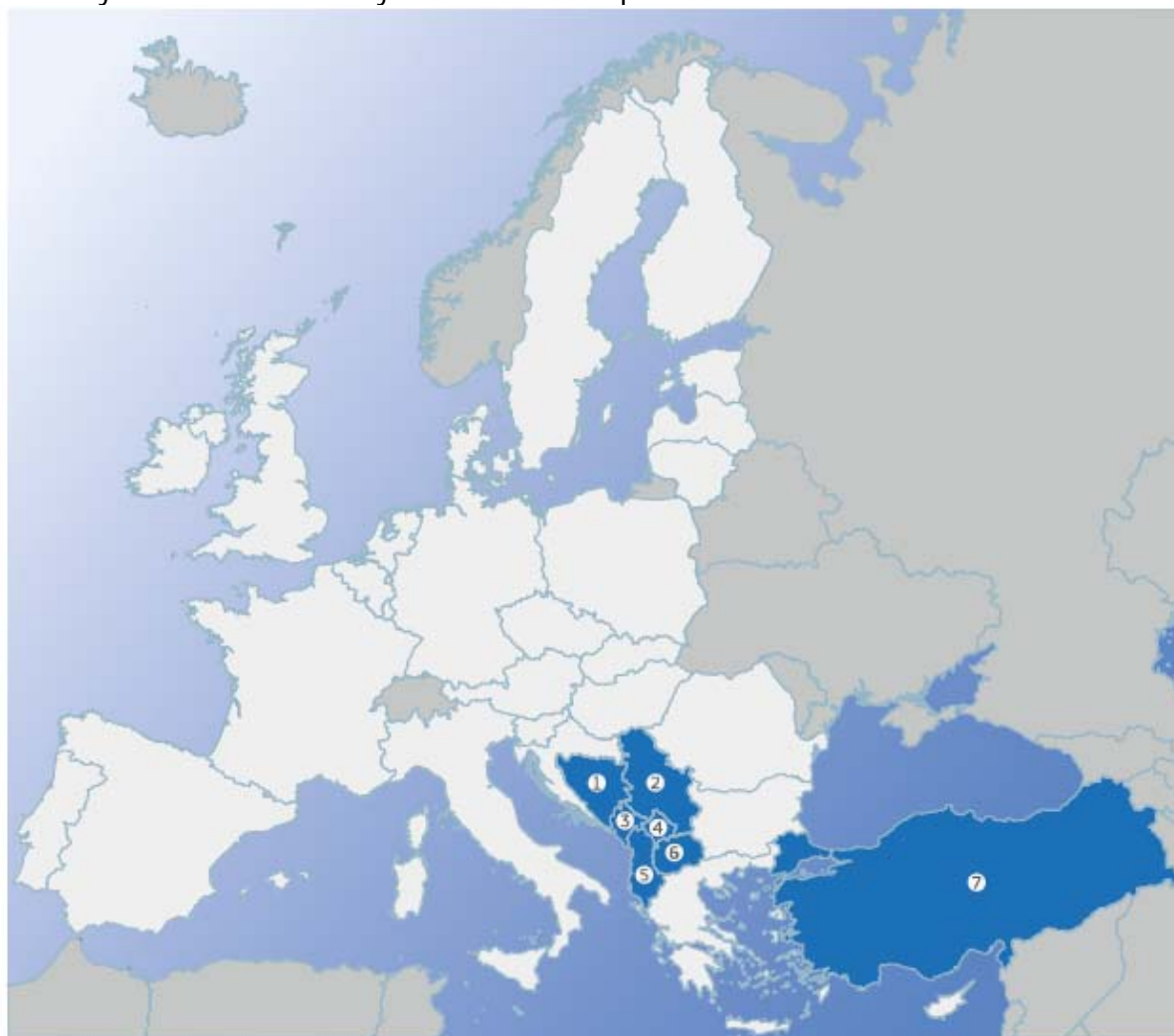
Instrukcijas: Vai varat sagrupēt šīs valstis grupās pēc gadiem, kurās tās pievienojās ES? Izmantojiet iepriekš redzamo karti. Strādājiet kopā ar saviem partneriem, lai pārrunātu, kurā gadā, jūsuprāt, katra valstu grupa pievienojās ES, un ierakstiet savu atbildi tabulā.

Grupa	Valstis šajā grupā	Pievienošanās datums
A		
B		
C		
D		
E		
F		
G		
H		

2. nodarbības plāns, 1. darba lapa: Atzīmējiet valstis, kuras nākotnē vēlas pievienoties ES

Albānija, Bosnija un Hercegovina, Bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika, Kosova, Melnkalne, Serbija un Turcija ir Eiropas perspektīva. To ir apstiprinājušas ES dalībvalstis, un tas nozīmē, ka valstis varētu pievienoties ES, ja tās izpildītu visus nepieciešamos nosacījumus. Tās atrodas dažādos pievienošanās procesa posmos.

Instrukcijas: Vai varat pareizi atzīmēt visas kandidātvalstis un potenciālās kandidātvalstis? Ja pēc šī uzdevuma pabeigšanas jums vēl ir atlicis laiks, noskaidrojiet, cik daudzas no pašreizējām ES dalībvalstīm jūs varat atzīmēt pareizi!

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____

4 _____

5 _____

6 _____

7 _____

2. nodarbības plāns, 2. darba lapa: Atrodiet faktus

Instrukcijas: Vai varat atrast pamatinformāciju par jums piešķirto valsti?

Valsts nosaukums:

1. Kā sauc valsts galvaspilsētu?
2. Cik liels ir iedzīvotāju skaits valstī?
3. Ar kurām citām valstīm valstij ir robežas?
4. Nosauciet dažas no valsts galvenajām ģeogrāfiskajām iezīmēm (kalnus, upes, ūdenstilpnes).
5. Nosauciet vienu slavenu personu no šīs valsts. Kā šī persona kļuva slavena?
6. Kādi ēdieni vai pārtikas produkti ir iecienīti šajā valstī?
7. Kuras ir galvenās valsts eksporta un importa nozares?
8. Kāda ir valsts oficiālā valūta?
9. Kuras valstis ir šīs valsts galvenie tirdzniecības partneri?
10. Kuras ir galvenās rūpniecības nozares šajā valstī?

3. nodarbības plāns, darba lapa: Kritēriji dalībai ES

Instrukcijas: Aizpildiet tukšās vietas ar atbilstošo vārdu.

ES paplašināšanās politika ir ieguldījums _____, _____ un _____ nodrošināšanā Eiropā. Tā nodrošina labākas ekonomikas un tirdzniecības iespējas, kas ir savstarpēji izdevīgi gan ES, gan valstīm, kuras vēlas kļūt par dalībvalstīm.

Būtiskākās jomas, kas tiek vērtētas, lai pārbaudītu to, ka valstis, kas cer pievienoties ES, ir labi sagatavojušās, ir šādas: _____, _____ tiesības, _____ stiprināšana, kā arī _____ un konkurētspēja. Šie jautājumi atspoguļo nozīmi, ko ES piešķir tās pamatvērtībām un vispārējām prioritātēm.

⇒ _____: valstīm ir jārisina jautājumi, piemēram, tiesu sistēmas reforma un cīņa pret organizēto noziedzību un _____, jau no paša pievienošanās procesa sākuma. Tām jāiesniedz rezultātu izklāsts, kas atspoguļo konkrētus, ilgtspējīgus rezultātus.

⇒ _____ pārvaldība: Lai kļūtu par ES dalībvalsti, ir ne tikai jānodrošina atbilstība ES noteikumiem un standartiem, bet arī jāpadara valsts ekonomika piemērota dalībai, lai nodrošinātu, ka valsts var izmantot visas priekšrocības, ko sniedz pievienošanās ES, un vienlaikus arī sniegt ieguldījumu ES ekonomikas _____.

⇒ _____ ir jāturpina konsolidēt, piemēram, uzlabojot parlamentāro uzraudzību un valsts pārvaldes reformas. Valsts pārvaldes kvalitāte tiešā veidā ietekmē valdības spēju sniegt efektīvus sabiedriskos pakalpojumus, lai novērstu un apkarotu korupciju un veicinātu konkurētspēju un izaugsmi. Kopā ar labi funkcionējošu valsts pārvaldi, ir svarīgi, nodrošināt spēcīgāku _____ lomu.

⇒ _____ tiesības ir ES vērtību pamatā. Valstīm, kas vēlas pievienoties ES, ir jānodrošina, ka tās tiek pilnībā ievērotas, jo īpaši _____ brīvība un mazākumtautībām piederošu personu, tostarp romu, tiesības. Neaizsargātās iedzīvotāju grupas ir jāaizsargā no diskriminācijas, tostarp, pamatojoties uz seksuālo orientāciju.

3. nodarbības plāns, uzskates līdzeklis: Process iestājai ES

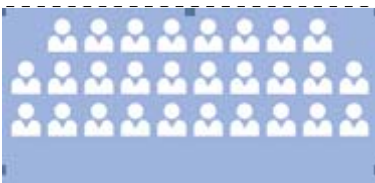
Katra kartīte atspoguļo citu
pievienošanās ES posmu. Izvietojiet tās
pareizā secībā.

Valsts iesniedz Padomei pieteikumu, paziņojot savu vēlmi kļūt par ES dalībvalsti.

Kad ir izpildīti konkrēti nosacījumi, tiek uzsāktas pievienošanās sarunas, kas atkal tiek darīts tikai ar visu dalībvalstu piekrišanu.

Pamatojoties uz to, dalībvalstu valdībām ir vienprātīgi jānolemj, vai tās akceptē pieteikuma iesniedzējas valsts kandidātvalsts statusu.

Tikai pēc tam, kad pievienošanās līgumu ir oficiāli apstiprinājušas visas esošās dalībvalstis, valsts var kļūt par ES dalībvalsti.

Kad ir pabeigtas pievienošanās sarunas visās jomās, Komisijai ir jāsniedz atzinums par to, vai valsts ir vai nav gatava kļūt par dalībvalsti.

Eiropas Komisija, kas cieši uzrauga paplašināšanās procesā iesaistītās valstis, iesniedz atzinumu par pieteikumu.

Pamatojoties uz šiem ieteikumiem, dalībvalstīm ir vienbalsīgi jānolemj, vai slēgt procesu un parakstīt pievienošanās līgumu ar attiecīgo valsti. Esošās dalībvalstis un nākamā dalībvalsts paraksta līgumu. Sava piekrišana ir jādod arī Eiropas Parlamentam.

Tagad valstij ir jāstrādā pie tā, lai tiktu ieviesti ES tiesību akti un noteikumi. Visām ES dalībvalstīm ir jābūt vienprātis, ka valsts ir izpildījusi visas nepieciešamās prasības un ka tā ir pieņēmusi ES standartus.